

RAD I PERSPEKTIVE RIBARSKOG GAZDINSTVA »TAMIŠ«

Ribarstvo u NR Srbiji dobilo je posele oslobođenja veliki zamah. Najbolji dokaz staranja narodnih vlasti o razvićku i unapređenju ove mlade privredne grane jesu četiri velika ribarska gazdinstva, koja obuhvataju sva važnija ribolovna područja na teritoriji NR Srbije.

Najmlađe od ova četiri gazdinstva je Ribarsko gazdinstvo »Tamiš«, koje je osnovano sredinom 1949. godine na inicijativu Uprave i Glavne direkcije za ribarstvo Ministarstva poljoprivrede NR Srbije. Zadatak ovog gazdinstva je da iskorišćuje ribolovna područja reke Tamiš i kanala Begej putem racionalnog ribolova, te da se stara o unapređenju ribarstva na ovim bogatim terenima putem podizanja mrestilišta, poluribnjaka i ribnjaka.

Ribolovna područja Tamiša i Begeja imaju ogroman značaj za dalji razvoj ribarstva otvorenih voda u NR Srbiji, te je krajnje vrijeme bilo da se prekine sa neracionalnom eksploatacijom ovih bogatih ribolovnih voda, i da se na njima uvede napredno socijalističko gazdovanje. Osnivanjem Ribarskog gazdinstva »Tamiš«, hiljade hektara poplavnog terena Tamiša i Begeja bit će najracionalnije iskorišćene putem ribolova u državnom sektoru — ribarskih brigada. Pored velike koristi koja će se dobiti racionalnijim ribolovom, na ovim terenima postoje izvanredne mogućnosti za izgradnju i razvijanje veštačkih ribnjaka i poluribnjaka, jer su hidrografski uslovi veoma povoljni, a zemljište čisto i plodno.

U čemu još leži značaj ovih ribolovnih voda?

Reka Tamiš sa poplavnim područjem bila je do nedavno jedno od najpovoljnijih prirodnih plodišta slatkovodnih riba kod nas. Isušivanjem velikog »Pančevačkog rita« značaj preostalog poplavnog područja Tamiša postao je još veći za ribarstvo u otvorenim vodama, jer su ranije ili kasnije isušeni i obrađeni još mnogi takvi mitovi i poplavni tereni, na kojima je riba nalazila najpovoljnije uslove za mrestenje i izobilje prirodne hrane.

Značaj i važnost Tamiša i njegova poplavnog područja može čovjek najbolje uočiti, ako dođe na ovaj teren za vreme velike prolećne poplave i na mestu, gde je još od pre 2—3 dana tekla mala, tiha, tipična panonska rečica, ugleda ogromnu masu vode — čitavo jedno more.

Od toga, kako će se ubuduće gazdovati na ovakvim terenima, zavisiće u mnogome produkcija ribe na našim velikim rekama, koje su manje-više već regulisane, i od kojih su već otrgnute velike površine bogatih prirodnih plodišta riba, što je imalo za posledicu osetno smanjenje produkcije otvorenih voda u poslednjim decenijama.

Tamiš, dok je u koritu nema za ribarstvo iskoro nikakva značaja, jer je plitak i mali, tako da se u njemu zadržavaju samo meznatne količine lošijih vrsta riba. Ali počevši sa prvim prolećnim poplavama, kada se Tamiš izlije iz korita i poplavi još uvek velik teren, počinju ovamo migrirati iz Dunava velike količine ekonomski najvažnijih riba. (Ovo se lepo moglo videti za vreme poplave koncem juna 1949. godine, kada su ribari sa donjeg Tamiša lovili u glavnom prvoklasnu somovinu, od 5 do 40

INSTVA

nim područjem
od najpovoljnijih
slatkovodnih
i velikog »Pan-
reostalog« po-
a postao je još
renim vodama.
isušeni i obra-
tovi i poplavni
a nalazila naj-
štenje i izobilje

liša i njegova
še čovjek naj-
ovaj teren za
plave i na me-
3 dana tekla
niska rečica,
vode — čitavo

buduće gazdo-
va, zavisiće u
na našim ve-
nanje-više već
već otrgnute
prirodnih plo-
za posledicu
otvorenih
jama.

i nema za ri-
načaja, jer je
u njemu zadr-
oličine lošijih
sa prvim pro-
e Tamiš izljuje
k velik teren,
iz Dunava ve-
ajvažnijih ri-
deti za vreme
godine, kada
a lovili u glav-
i, od 5 do 40

i više kgr. Nažalost, ovako dobar lov
trajao je svega 2 dana, jer je voda
naglo opala). Ako se voda zadrži na
terenu duže vreme, što se skoro svake
godine dogodi, izmrestj se velika koli-
čina riba, a mladunci vrlo brzo napre-
duju, jer ceo teren obiluje prirodnom
ribljom hranom. Sa opadanjem vode
povlače se i velike količine već ojačalih
mladunaca i odlaze u Dunav i druge ve-
like reke, gde se dalje razvijaju i rastu,
ali nesumnjivo, pod težim uslovima.
Prilikom ponovne poplave (Tamiš može
u toku jedne godine nekoliko puta da
se izlije iz korita) dolaze opet na po-
plavljeni teren i koriste bogatu hranu.

Iako su ovde prirodni uslovi veoma
povoljni, svake godine pričinjavane su
velike i nenadoknadive štete usled ne-
brige, a isto tako i direktnim uništava-
njem, prvenstveno matičnih riba.

U ranijim godinama mrestenje riba
na terenima Tamiša, a naročito šarana,
koji je ovde najbrojnije zastupljen, bi-
lo je ometano od velikog broja mesa-
vesnih ribara. »Poklapačima« i drugim
nedozvoljenim sredstvima redovno su
lovljene velike količine matičnih riba,
bez obzira da li su se izmrestile ili ne.

Osim ovog štetočinskog tamanjenja
riba, propadale su na terenu velike ko-
ličine već odraslog mlađa, koji nije
uspeo da se sa vodom povuče u korito
reke i tako spase. Treba naglasiti da
Tamiš ima tu lošu osobinu, da za vrlo
kratko vreme poplavi ogroman prostor,
i da za isto tako kratko vreme opadne.

Kao primer nebrige i nesavesti može
poslužiti slučaj, koji se pre nekoliko
godina dogodio kod sela Čente, kada je
u roku od nekoliko dana propala og-
romna količina lepih šarana ovogodi-
šnjaka i druge ribe. Voda se naglo po-
vukla u korito, a okolne bare ostale su
pune mladih ribica, koje su za kratko
vreme uginule, tako da se zadah trule

ribe osećao u celoj okolini. Mesni ri-
bari nisu našli za potrebno da proko-
paju ma i jedan jarak ili da na neki
drugi način spasu i najmanju količinu
tako dragocenog semenskog materijala.

Osnivanjem ribarskog gazdinstva na
ovom terenu ovakovu štetnom ribarenju
učinjen je kraj. Iako je prošla godina
bila nepovoljna za mrestenje riba, slu-
žba obezbeđenja terena bila je dobro
sprovedena od strane službenika i na-
meštenika gazdinstva. Sprečavan je
svaki pokušaj štetočinskog ribolova i
nemilosrdno plenjen nedozvoljeni alat i
sprave mesavesnih ribara, uhvaćenih na
delu.

Najvažniji zadatak gazdinstva »Ta-
miš« u 1949 godini bio je uvođenje dr-
žavnog sektora u ribolovu, t. j. formi-
ranje državnih ribarskih brigada. Na
samom početku pojavila su se dva naj-
važnija problema: odabrati ljude i
obezbediti im posao za celu godinu, jer
je ribolov na Tamišu u glavnom perio-
dičan (sezonski).

Sa odabiranjem ljudi išlo je na po-
četku dosta teško, jer na Tamišu nema
skoro ni jednog profesionalnog ribara.
Bilo je potrebno mnogo objašnjavanja
i ubeđivanja, da bi se formirale prve
brigade.

Po formiranju prvih brigada pristu-
pilo se izradi i pripremi alata i sred-
stava za ribolov. Pre svih alata izrađeni
su veliki prestori za pregrađivanje Ta-
miša. Prestori su pravljeni od mreže sa
velikim okcima, tako da kroz njih može
da prođe riba daleko veća od zakonom
određene minimalne veličine riba. (O
sistemu ribolova na prestor i njegovom
značaju pisano je ranije opširno u »Ri-
barstvu Jugoslavije«, pa se o njemu ne-
će ovde podrobnije govoriti. Važno je
samo napomenuti da je ovaj sistem
veoma pogodan za racionalno korišće-

nje Tamiša i njegova poplavnog područja).

Sistem ribolova na prestor nije u prošloj godini na Tamišu dao neke značajnije rezultate, ali jedino iz razloga što je voda bila nepovoljna, t. j. u toku celé 1949 godine nije bilo većih i dugotrajnijih izliva, koji bi iz Dunava izmamili matičnu ribu na mrestenje. (Ovakvi slučajevi su na Tamišu retki!) Bez obzira na to, važni su rezultati opta: postavljanje velikih prestora potpuno je uspelo sa tehničke strane, jer se pretpostavljalo da će biti mnogo teže, pa čak i nemoguće, obzirom na ćudljivost Tamiša.

Da bi se rešilo i drugi problem — obezbeđenje posla ribarima za celu godinu, — gazdinstvo je odmah otpočelo izgradnju poluribnjaka. Od tri izgrađena poluribnjaka, u pogonu je bio samo jedan, dok druga dva nisu, jer voda nije bila dovoljno visoka, da bi se na vreme navodnili i nasadila riba. U poluribnjak »Veliki Alas«, koji je bio u pogonu, nasaden je šaranski rasplod iz Tamiša. Iako je nasađivanje vršeno tek u avgustu, postignut je, uz minimalnu dodatnu hranu, vrlo lep prirast, jer je ovaj poluribnjak bogat prirodnom ribljom hranom.

U 1950 godini gazdinstvo će urediti postojeće i izgraditi nekoliko novih poluribnjaka. Ukoliko se ne dobije rasplod plemenitog šarana, i ove godine nasađiće se rečni šaran, i to prvenstveno rasplod iz Begeja, koji ima lepe forme, sa dosta visokim leđima.

Pored bolje organizacije ribolova, izgradnje poluribnjaka i ribnjaka, na celom toku Tamiša biće izgrađena mrestilišta, u kojima će se mrestiti prvenstveno plemeniti šaran. Ovaj će služiti za poribljavanje Tamiša i drugih reka. a isto tako i za poluribnjake i ribnjake.

Drugi objekt eksploatacije gazdinstva »Tamiš« jeste Begej.

Kanal Begej, iako je u glavnom regulisan, predstavlja bogato lovište, naročito u donjem toku — od broderske ustave kod sela Stajičeva do ušća u Tisu. Što je ovaj, relativno mali, kanal bogat ribom, ima se u prvom redu zahvaliti velikom »Perleskom ritu« i »Carskoj bari«, koji su svake godine snabdeveni dovoljnim količinama vode, te na njima riba nalazi vrlo povoljne uslove za razmnožavanje i život. Naročito »Perleski rit« ima veoma povoljne uslove za mrestenje riba, u prvom redu šarana, dok je »Carska bara« u priličnoj meri obrasla korovom. U ovoj godini gazdinstvo će povesti odlučnu borbu za uništenje štetne flore, kako bi se omogućilo ribi da iskoristi maksimum zalih prirodne hrane.

Pored ovih velikih objekata, na poplavnom području Begeja postoji više manjih bara i »bajboka«, u kojima ima vode preko cele godine, tako da se u njima zadržavaju prilične količine riba. »Bajboci« su delovi starog korita Begeja. Oni su dovoljno duboki i nikad ne presušuju, tako da su to u stvari prirodni zimovnici, u kojima prezimi velika količina rasploda. Iz ovih »bajboka« izlovi se u toku jeseni krupna riba, a rasplod ostavi da prezimi, pa se u proleće izlovljava i služi za nasađivanje poluribnjaka ili pušta u Begej.

Na Begeju su u prošloj godini, zahvaljujući vrednim ribarima — članovima ribarske brigade iz Perleza — postignuti zavidni rezultati, daleko bolji od onih, koje su na istom terenu i u povoljnijim godinama postizavale brojčano mnogo jače ribarske zadruge.

Dosadašnji rezultati ribolova u ovoj godini veoma su zadovoljavajući. Ribarska brigada iskoristila je povoljne prilike u prvoj polovini januara, tako

je gazdinstva

glavnom re-
o lovište, na-
od brodarske
a do ušća u
o mali, kanal
vom redu za-
ritu« i »Car-
godine snab-
ma vode, te
povoljne uslo-
vot. Naročito
povoljne uslo-
vom redu ša-
« u priličnoj
voj godini ga-
nu borbu za
o bi se omo-
ksimum zali-

skata, na po-
postoji više
u kojima ima
ako da se u
količine riba
g korita Be-
boki i nikad
u stvari pri-
prezimi ve-
ovih »bajbo-
krupna riba,
imi, pa se u
za nasadiiva-
u Begej.

j godini, za-
na — člano-
erleza — po-
daleko bolji
i terenu i u
izavale broj-
zadruga.

olova u ovoj
avajuć. Ri-
je povoljne
anuara. tako

da je već u ovom kratkom periodu is-
pumila januarski i dobar deo februar-
skog plana ulova. Pojedini ribari lovili
su u to vreme po 300.— i više kg ribe
dnevno jednom kecom.

Sada, sredinom februara, kada je
ceo teren zaleđen, i dok ne nastupi
prolećna sezona ribolova, sve brigade
gazdinstva bacile su sve svoje snage na
pripremu alata, ploviła, punjenje lede-
nica, kako bi kasnije mogle potpuno da
se posvete isključivo ribolovu.

U zimske dane naročita pažnja po-
klanja se rasplodnom materijalu, koji
se u velikim količinama nalazi po ba-
nama i »bajbocima«. Jedan deo člano-
va brigade svakodnevno seče otvore u
ledu, da bi se rasplod sačuvao od ugu-
šenja. Među rasplodom nalazi se naj-
više šarančića, koji će, uz povoljnu vo-
du, do iduće jeseni dostići težinu kon-
zumne ribe.

Da bi mogla u potpunosti odgovoriti
svim postavljenim zadacima, Direkcija
gazdinstva posvetila je od prvog dana
veliku pažnju stručnom uzdizanju ka-
drova. Brigadiri svih brigada pohađali

su u prošloj godini dva kursa (u maju
i decembru), koji su održani pod ruko-
vodstvom Glavne direkcije za ribarstvo,
odnosno Glavne direkcije poljoprivred-
nih dobara II, pod koje se AOR-om
sada nalaze ribarska gazdinstva u NR
Srbiji. Na ovim kursevima, pored upot-
punjavanja stručnog znanja i upozna-
vanja sa sistemima rada i alatima sa
drugih terena, brigadiri su detaljno
upoznati sa brigadnim sistemom rada
u ribolovu.

Gazdinstvo »Tamiš« gradi takođe i
svoj dom za učenike u ribarstvu. Dom
će biti gotov u toku ovog proleća, a
imaće i svoj internat, u koji će biti
primljeno oko 40—50 učenika.

Budući da je 1950. godina — godina
privrednog računa, u gazdinstvu su u
toku veliki organizacioni radovi, koji
će biti u najskorije vreme završeni.

Samo na ovoj bazi — na bazi socija-
lističkog gazdovanja, ribarstvo će se
najpravilnije razvijati i moći će zauzeti
odgovarajuće mesto među ostalim pri-
vrednim granama.

M. V. Mihajlov

VARALICA

Sportsko ribarstvo se sve više razvi-
ja u našoj zemlji. Tisuću sportaša lovi
na razne umjetne meke. Gotovo kod
svakog, nameće se pitanje koja je naj-
bolja meka. U ovom prikazu pozabavit
ćemo se varalicom. Kod lova na vara-
licu često se pripisuje uspeh susjeda
magičnim svojstvima varalice koju upo-
trebljava. Međutim, ako ovo točnije
promotrimo, doći ćemo do drugih za-
ključaka. Varalica je dugoljasti komad
metala obojadicom ili izglačan (poliran),

koji kada ga vučemo kroz vodu, ili se
vrti oko jedne osovine, ili tetura kao
nešto živo. Često je okićen bojadicom
konce, bojadicom stalkom, perjem
i sl. Ako promatramo varalicu na nje-
nom putu u vodi ne vidimo nikakove
sličnosti sa kakovom ribom. Često više
slični nakitu za bor ili kakvoj izmišlje-
noj ptici. Sa prirodnom hranom ribe si-
gurno nema nikakove sličnosti. Kad bi
se reagiranje riba grabilica osnivalo
isključivo na vidu, sigurno bi riba gra-